

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ก. เอกสารและการวิจัยเกี่ยวกับหลักการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็กเรื่องทั่ว ๆ ไป

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ได้กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาระดับก่อนการประถมศึกษาไว้ในหมวด 2 แผนนโยบายการศึกษาของรัฐ¹ ไว้ดังนี้

"16. รัฐพึงเร่งรัดและสนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูเด็กในวัยก่อนประถมศึกษา โดยรัฐจะสนับสนุนให้ท้องถิ่นและภาคเอกชนจัดให้มากที่สุด สำหรับการจัดการศึกษาระดับนี้ของรัฐ จะจัดทำเพียงเพื่อเป็นตัวอย่างและเพื่อการค้นคว้าวิจัยเท่านั้น"

และในหมวดที่ 3 ว่าด้วยระบบการศึกษา² รัฐได้วางแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า

30. การศึกษาก่อนการประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยก่อนการศึกษาก่อนมัธยม เพื่อเตรียมเด็กใหม่ความพร้อมทุกด้านดีพอที่จะเข้ารับการศึกษาต่อไป

การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษานั้น อาจจัดเป็นการศึกษาในระบบโรงเรียน หรือการศึกษานอกโรงเรียน โดยจัดเป็นสถานเลี้ยงดูเด็ก หรือศูนย์เด็กปฐมวัย และในบางกรณีอาจจัดเป็นชั้นเด็กเล็กหรือโรงเรียนอนุบาลก็ได้

^{1, 2} สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (พระนคร : ศรีเมืองการพิมพ์, 2520) ไม่เรียงหน้า.

ปฐมวัย และในบางกรณีอาจจัดเป็นชั้นเด็กเล็กหรือโรงเรียนอนุบาลก็ได้"

ในสหรัฐอเมริกา โครงการฝึกอบรมเด็กเล็กก่อนเกณฑ์บังคับเรียนสำหรับเด็กยากจน (Head Start Program หรือ Project Head Start) ยึดหลักปรัชญา 2 ประการ คือ¹

1. เด็กจะต้องได้รับประโยชน์มากที่สุดจากการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาของเด็กในระดับท้องถิ่น โดยความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ที่เกี่ยวข้อง
2. ครอบครัวของเด็กรวมทั้งชุมชน จะต้องมีส่วนอย่างสำคัญในการดำเนินงานแก้ปัญหของเด็ก

สำหรับการจัดการศึกษาระดับวัยก่อนเข้าเรียนในชนบทของประเทศไทยขณะนี้² ก็มีหน่วยงานราชการสามแห่งดำเนินการอยู่ คือ กรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข ได้จัดตั้งโครงการศูนย์โภชนาการเด็ก กรมพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย ได้ตั้งโครงการพัฒนาเด็กก่อนเข้าโรงเรียน และกรมการฝึกหัดครูกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดตั้งโครงการฝึกอบรมเด็กเล็กก่อนเกณฑ์บังคับเรียน ทั้งสามหน่วยงานยึดหลักปรัชญาดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

โครงการพัฒนาเด็กก่อนเข้าเรียนของกรมการฝึกหัดครูมีชื่อว่า โครงการฝึกอบรมเด็กเล็กวัยก่อนเกณฑ์บังคับเรียนในโครงการฝึกหัดครูชนบท ได้กล่าวถึงสภาพปัญหา

¹Office of Economic Opportunity Head Start Child
Development Program (Washington D.C. : US. Government Printing
Office 1967), pp. 1 - 5.

²กำจร เชื้อเจ็ดคน, "ปัญหาการดำเนินงานโครงการฝึกอบรมเด็กเล็กก่อนเกณฑ์
บังคับเรียนของสถานฝึกหัดครู" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2513), หน้า 3.

ของ เด็กวัยก่อนเรียนในชนบทไว้ว่า¹

เด็กที่อยู่ในชนบทหรือชุมชนที่ยากจน ส่วนมากจะถูกทอดทิ้งตามยถากรรม มีความเป็นอยู่อย่างแรนแค้น ขาดแคลนในด้านการศึกษา ขาดการเอาใจใส่จาก ผู้ปกครองเท่าที่ควร ขาดประสบการณ์ที่จะส่งเสริมให้มีความเฉลียวฉลาด . . . เป็นผลให้เด็กส่วนใหญ่ในสังคมเช่นนี้ อ่อนคอยู่ในด้านความรู้ ความเฉลียวฉลาด ร่างกายเจริญเติบโตไม่เต็มที่ เนื่องจากได้รับอาหารไม่พอเพียงเท่าที่จำเป็นตามหลักโภชนาการ

โครงการฝึกอบรมเด็กเล็กก่อนเกณฑ์บังคับเรียนในโครงการฝึกหัดครูชนบท จึงได้กำหนดเป้าหมายของโครงการนี้ไว้ คือ²

1. เพื่อช่วยพัฒนาเด็กในชนบทให้มีความงอกงามทุกด้านตั้งแต่เยาว์วัย โดยเฉพาะด้านสุขภาพอนามัย
2. เพื่อเตรียมเด็กให้มีความพร้อมที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา
3. เพื่อเผยแพร่แนวทางอบรมเลี้ยงดูเด็กในชนบท
4. เพื่อชักจูงให้คนในหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนของตนด้วย
5. เพื่อให้สถานฝึกหัดครูได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความเจริญเติบโตของเด็ก

¹ การฝึกหัดครู, กรม. หน่วยศึกษานิเทศก์, เอกสารประกอบการดำเนินงานโครงการฝึกอบรมเด็กเล็กก่อนเกณฑ์บังคับเรียนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของสถานฝึกหัดครู (พระนคร : 2512) (อค์สำเนา), หน้า 9.

² การฝึกหัดครู, กรม. หน่วยศึกษานิเทศก์, "โครงการฝึกอบรมเด็กเล็กก่อนเกณฑ์บังคับเรียนในโครงการฝึกหัดครูชนบท" เอกสารนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 112 (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา) หน้า 1 - 2.

นายแพทย์อารี วัลยะเสวี¹ ได้กล่าวถึงเด็กก่อนวัยเรียนในประเทศไทยไว้ว่า "เด็กวัยก่อนเรียนในประเทศไทยมีอยู่ประมาณร้อยละ 16 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งจากการสำรวจปี 2519 ประชากรไทยมีประมาณ 45 ล้านคน ดังนั้นจึงมีเด็กวัยก่อนเรียนประมาณ 7 ล้านคน"

เด็กจำนวนนี้ส่วนใหญ่จะเป็นเด็กที่อยู่ตามชนบท และมีปัญหาในหลาย ๆ ด้าน ดังได้กล่าวมาแล้ว จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายทั้งที่กรมการฝึกหัดครู² ได้กล่าวถึงเด็กเล็กในประเทศไทยไว้ว่า

ในชนบทของไทยยังมีความจำเป็นที่ควรจะให้ประสบการณ์แก่เด็กเล็ก ๆ อีกมาก เพราะจากการวิจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่สองตามระหว่างชาติสำหรับการคนควาเรื่องเด็กพร้อมกับกรมสามัญศึกษาจัดทำขึ้น ปรากฏว่า โดยเฉลี่ยแล้วในทุกภาคการศึกษา เด็กที่มาจากครอบครัวที่ผู้ปกครองเป็นเกษตรกรนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งระดับประถมศึกษาปีที่หนึ่งและระดับประถมศึกษาปีที่สองต่ำกว่าเด็กที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขายและประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่น เป็นข้าราชการ ครู แพทย์ ฯลฯ ฉะนั้นจึงใคร่ขอสสมมติฐานว่า ผลที่ทราบจากการวิจัยดังกล่าวข้างต้นแสดงว่าเด็กในชนบทมีประสบการณ์น้อยกว่าเด็กในเมืองซึ่งมีประสบการณ์กว้างขวางกว่า

ดังนั้นเด็กในชนบทที่มีประสบการณ์น้อยกว่าเด็กในเมือง จึงได้ชื่อว่าเด็กที่ถูกกีดกันทางวัฒนธรรม (Culturally Deprived Children) ในกลุ่มเด็กก่อนวัยเรียนที่ถูกกีดกันทางวัฒนธรรม เด็กจะพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ล้าหลังกว่าเด็กที่อยู่ในสภาพ

¹อารี วัลยะเสวี, "ภาวะโภชนาการกับการเรียนรู้ของเด็ก," วารสารคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 12(5) (มิถุนายน - กรกฎาคม 2521) : 73.

²การฝึกหัดครู, กรม. หน่วยศึกษานิเทศก์, เอกสารนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 112, หน้า 1 - 2.

แวดล้อมสมบูรณ์ทางวัฒนธรรม (Culturally Abundant Environment Children) แม่แตดอันสติปัญญา ซึ่งเบนจามิน เอส บลูม¹ (Benjamin S. Bloom) ได้วิจัยโดยการเปรียบเทียบเกณฑ์ภาคเซว (I.Q.) ระหว่างเด็กที่ถูกกีดกันทางวัฒนธรรมกับเด็กที่สภาพแวดล้อมสมบูรณ์ทางวัฒนธรรม พบว่าเด็กหนุ่มวัย 17 ปี ซึ่งถูกกีดกันทางวัฒนธรรม และได้รับการศึกษาในระดับที่เป็นกรรมกรไร้ทักษะ (Unskilled Labor) จะมีเกณฑ์ภาคเซวโดยเฉลี่ยน้อยกว่าเด็กหนุ่มวัยเดียวกัน ซึ่งมีสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมสมบูรณ์ และกำลังเรียนอยู่ในมหาวิทยาลัย 20 หน่วย ความแตกต่างนี้เกิดขึ้นในระยะตั้งแต่คลอดถึงอายุ 4 ขวบ 10 หน่วย ตั้งแต่อายุ 4 ขวบ ถึง 6 ขวบอีก 6 หน่วย ส่วนในระยะวัยเรียน ตั้งแต่ 6 ขวบ ถึง 17 ขวบ มีผลทำให้เกิดความแตกต่างเพียง 4 หน่วยเท่านั้น ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าระยะก่อนวัยเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กมากที่สุด

ในปี พ.ศ. 2517 คาทซ์ (Katz)² ได้ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของพัฒนาการทางสติปัญญา และพัฒนาการทางสังคม-อารมณ์ ระหว่างเด็กยากจนก่อนเกณฑ์บังคับเรียน (Head Start Children) และเด็กทั่วไป (Non-Head Start Children) ในระดับ Primary Grade โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างเด็กยากจนก่อนเกณฑ์บังคับเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

¹Hechinger (ed); Fred M. Preschool Education Today (New York : Doubleday & Company Inc. 1966), pp. 3 - 4.

²Edward Mark Katz, "A Comparison of Intellectual and Social-Emotional Development Differences between Head Start and Non-Head Start Children in Selected Primary Grade," Dissertation Abstracts (March, 1976) : 5925-A.

กับเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงกว่าซึ่งกำลังเรียนอยู่ที่ Denton Independent School District Head Start Program โดยสร้างเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าสำหรับวัดพัฒนาการทางสติปัญญา 10 ด้าน วัดพัฒนาการทางสังคม-อารมณ์ 10 ด้าน ผลการวิจัยปรากฏว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับพัฒนาการทาง สติปัญญา มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญอยู่ 2 ด้าน ใน 10 ด้าน ทั้งสองด้านนี้เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษา ส่วนที่เกี่ยวกับพัฒนาการทางสังคม-อารมณ์พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญอยู่เพียงด้านเดียว คือด้านที่เกี่ยวกับการสร้างความสนิทคุ้นเคยกับคนอื่น (Forming Close Attachments)

ข. เอกสารและการวิจัยเกี่ยวกับการเตรียมเด็กเล็กก่อนเข้าเรียน

เกี่ยวกับการเตรียมเด็กเล็กก่อนเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษา คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึงปัญหาไว้ไว้ในรายงานการสัมมนาการวิจัยประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาว่า¹

"การไม่ได้เตรียมตัวเด็กเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษา ทำให้อัตราการตกซ้ำชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ค่อนข้างสูง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับประถมศึกษาของเด็กที่ผ่านชั้นอนุบาลหรือเด็กเล็ก กับเด็กที่ไม่เคยเรียนในชั้นนี้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ"

รายงานของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงสอดคล้องกับการวิจัยของเพย์ตัน (Payton)² ซึ่งได้ศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางความรู้ (Cognitive) และ

¹คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน, รายงานการสัมมนา การวิจัย ประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์และท่าปกเจริญผล, 2521)

²Payton, Lucretia Rosetta, "Analysis of Cognitive and Social Development of Preschool and Non-Preschool Children," Dissertation Abstracts, (October 1975), P. 2091-A.

พัฒนาการทางสังคมระหว่างเด็กที่เคยเรียนชั้นก่อนประถมศึกษามาแล้ว กับเด็กที่ยังไม่เคย
ได้เรียนชั้นก่อนประถมศึกษามาก่อน โดยทำกับกลุ่มประชากรตัวอย่างจำนวน 100 คน
จาก Iowa city community school district เป็นเด็กที่เคยผ่านชั้นก่อน
ประถมศึกษามาแล้ว 50 คน ไม่เคยผ่านมาก่อน 50 คน เด็กทั้งสองกลุ่มสุ่มมาด้วยการ
จับคู่โดยคำนึงถึงถิ่นที่อยู่ อายุ และเพศ ซึ่งตัดสินใจเอาโดยการสังเกตและเป็นที่ยอมรับว่า
กลุ่มตัวอย่างประชากรส่วนใหญ่เป็นเด็กที่มีฐานะปานกลาง ใช้เครื่องมือ The Screening
Test of Academic สำหรับวัดพัฒนาการทางด้านความรู้ และใช้เครื่องมือ The
Preschool Attainment Record สำหรับวัดพัฒนาการทางสังคม ผลปรากฏว่า

1. เด็กที่เคยผ่านการเรียนในชั้นก่อนประถมศึกษาแล้วราว 2 ปี มีความ
ได้เปรียบในการทำงานที่อาศัยความรู้มากกว่าเด็กที่ไม่เคยผ่านชั้นก่อนประถมศึกษา
สำหรับการศึกษาระยะเวลาของการเรียนในชั้นประถมศึกษา

2. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านพัฒนาการทางสังคม
ระหว่างเด็กทั้งสองกลุ่มสำหรับการศึกษาระยะเวลาของการเรียนในชั้นเรียน
ประถมศึกษา

3. เด็กผู้หญิงได้เปรียบเด็กผู้ชายเกี่ยวกับประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งเด็กที่เคย
ผ่านชั้นเรียนก่อนประถมศึกษาและเด็กที่ไม่เคยผ่านชั้นเรียนก่อนประถมศึกษา

พ.ศ. 2516 คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ใ้ศึกษา
วิจัยเรื่องเด็กเล็กและรายงานว่า¹

¹พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการ, การศึกษา
และวิจัยเรื่องเด็กเล็ก, 2516. หน้า 135.

"ปัจจุบันนี้ผู้เป็นบิดามารดามักเข้าใจและยอมรับความสำคัญของการเตรียมเด็กก่อนเขาเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างแท้จริง แม้อาโอกาสที่จะส่งบุตรหลานเขาเรียนในโรงเรียนอนุบาลจะมีน้อย เนื่องจากไม่มีโรงเรียนอนุบาลตั้งหรือต้องเสียเงินมากก็ตาม บิดามารดาก็มักจะสอนบุตรเสียเอง หรือผู้เป็นญาติช่วยกันสอนก็ได้"

สำหรับการเตรียมเด็กก่อนเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษา¹ ผู้เข้าร่วมสัมมนาเกี่ยวกับการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา¹ ได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาไว้ดังนี้

1. ที่ประชุมมีความเห็นด้วยในการที่จะจัดเตรียมให้เด็กมีความพร้อมก่อนที่จะเข้าเรียน ซึ่งอาจจะทำได้โดยการจัดตั้งศูนย์เด็กปฐมวัย ตามความเหมาะสมกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น หรือการจัดชั้นเด็กเล็ก โดยเฉพาะท้องถิ่นที่มีภาษาและวัฒนธรรมแตกต่างออกไป เช่น ในสี่จังหวัดภาคใต้ หรือบางจังหวัดในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้ เพื่อจะทิ้งให้เด็กที่มีความขาดแคลนและเสียเปรียบในเรื่องดังกล่าวให้ขึ้นมาอยู่ในระดับที่เท่าเทียมกัน และมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ต่อไป

2. ในด้านการเตรียมเด็กควรเน้นให้เกิดความพร้อมทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม อันเป็นประโยชน์ต่อการเรียนในชั้นประถมศึกษามากกว่า การเล็งผลเลิศทางด้านวิชาการ และหรือเพื่อการแข่งขันกันเข้าโรงเรียนประถมศึกษาที่ต้องการดังเช่นที่ทำอยู่ในปัจจุบัน

¹ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน, รายงานการสัมมนา

ค. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับครูและการเรียนการสอนชั้นเด็กเล็ก

สงศรี รัตนจารีย์¹ ได้กล่าวถึงความต้องการครูระดับประถมศึกษาใน
จังหวัดชายแดนภาคใต้ไว้ว่า

"ครูควรมีวุฒิสูง มีความสามารถเป็นพิเศษ และควรเป็นคนพื้นเมืองในท้องถิ่น
เพราะสามารถเข้ากับชาวบ้านได้เป็นอย่างดี และตั้งใจเป็นพิเศษที่จะปรับปรุง
โรงเรียนและชุมชนของเขาให้ดีขึ้น แต่ถาเป็นคนที่ต่างถิ่นก็จะทำงานเพียง
ผ่าน ๆ รอเวลายายกลับภูมิลำเนาเดิม"

ข้อเสนอแนะของสงศรี รัตนจารีย์ สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ
ทองอินทร์ เพ็ญเขียว² ที่กล่าวว่า

"มีความโน้มเอียงที่จะให้ครูที่พูดภาษาของเด็กได้ไปสอนเด็กที่พูดสองภาษา แต่
ต้องมีเงื่อนไขว่า ครูประเภทนี้ต้องได้รับการฝึกฝนอบรมวิธีสอนเด็กพูดสองภาษา
ตามหลักภาษาศาสตร์ จนเป็นที่แน่ใจว่าจะสอนเด็กโดยไม่ต้องแปล"

รัตนา ศิริพานิช³ ได้กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดปัตตานีว่า

¹สงศรี รัตนจารีย์, "การวิเคราะห์และคาดคะเนความต้องการครูระดับ
ประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย" วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา-
บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512), หน้า 3.

²ทองอินทร์ เพ็ญเขียว, สำนักงานศึกษาธิการเขต 11 นครราชสีมา,
หน้า 63.

³รัตนา ศิริพานิช, "ความเข้าใจในการฟังและผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พูดภาษาไทยกลางในจังหวัดพระนคร และภาษามลายู
ในจังหวัดปัตตานี" (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสาน
มิตร, 2507), หน้า 28 - 29.

"โดยทั่วไปแล้วนักเรียนแรกเข้าเรียนที่พูดภาษามาเลยที่บ้าน จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อากู เลขคณิต และเขียนโดยใช้ภาษากลางสูงนักเรียนที่ใช้ภาษากลางเป็นประจำไม่ไค"

รัตนา ได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับแก้ปัญหานี้ว่า

"ควรจะให้ครูชั้นประถมปีที่ 1 ที่สอนเด็กเหล่านี้พูดไคสองภาษา คือพูดไคทั้งภาษามลายูและภาษาไทยกลาง เพื่อที่จะอธิบายเด็กแรกเขาเรียนเป็นภาษามาเลยก่อนในครั้งแรก แล้วจึงพยายามดึงเด็กแรกเขาเรียนเหล่านี้ให้ใช้ภาษาไทยกลางให้มากขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อนักเรียนจะไคมีความรู้ภาษาไทยกลางอันถือเป็นภาษาราชการในประเทศเราให้ดีขึ้น"

ข้อเสนอแนะของรัตนาจึงสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของทองอินทร์ดังกล่า
แล้ว

ส่วนเบอไรเตอร์¹ (Bereiter) ไคกล่าวถึงลักษณะของครูที่จะสอนเด็ก
ชั้นเด็กเล็กไว้ว่า

"ครูต้องไคมีความสนใจในการสอนและช่วยเหลือเด็กให้ไคเป็นคนรอบรู้ ครูต้องไคเป็นคนเชื่อมั่นในตนเอง แต่ไมคหือไคแข็งกระดาง ครูต้องไคเป็นคนเปิดเผย ตองไมควิตกกังวลตอปัญหาความซุกซน หรือความแตกตางระหว่างบุคคลของ เด็ก ครูต้องไคสำคัญตนาเป็นผุ้เชี่ยวชาญเสียเอง โดยไมยอมคึกษาติงตาง ๆ จากครูคนอื่น ๆ หรือจากผุ้บริหาร ครูตองไคเต็มใจที่จะขอค้ปรึกษาหาวิธีและเต็มใจที่จะพิจารณาเทคนิคตาง ๆ ที่อาจจะทำให้การสอนไคผลค้ดีกว่า"

¹Bereiter, Carl, Teaching Disadvantaged in the Preschool, Prentice-Hall, Englewood Cliff, L966. P. 70.

จอห์นสัน¹ (Johnson) ได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติในการเตรียมครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กเล็ก โดยแบ่งผู้ทดลองออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรกเป็นกลุ่มทดลองให้ครูที่เรียนครูน้อยกว่า 4 ปี (ไม่จบปริญญา) แต่ได้รับใบอนุญาตให้เป็นครู สอนเด็กเล็กจำนวน 192 คน กลุ่มหลังเป็นกลุ่มควบคุมให้ครูที่เรียนครูมา 4 ปี หรือมากกว่า (จบปริญญา) และเป็นผู้ที่มีความชำนาญในการสอนมาก่อน สอนเด็กจำนวน 160 คน การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กผู้วิจัยวิเคราะห์จากคะแนนของเด็กโดยใช้เครื่องมือ Caldwell Preschool Inventory

ส่วนทัศนคติในการเตรียมครูวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือ TAS (Teacher Attitude Scale)

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า

1. ความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการสอนของครูที่เรียนจบปริญญาและไม่จบปริญญา ไม่มีนัยสำคัญ
2. คะแนนทางการเรียนของเด็กกลุ่มน้อย (Minority) ที่สอนโดยครูปริญญาและครูที่ไม่จบปริญญามีค่าเท่ากัน

แต่อย่างไรก็ตาม การวิจัยครั้งนี้ได้ค้นพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กอเมริกัน-เม็กซิโก ซึ่งสอนโดยครูนิวยอร์กและครูที่เป็นอเมริกัน-เม็กซิโก และยังพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในการแปรปรวนของ

¹ Johnson, Isaac, "An Analysis of The Relationship between Attitude, Teacher Academic Preparation and Preschool Student Achivement" Dissertation Abstracts, (November) 1974. P. 2755-A.

คะแนนเกี่ยวกับทัศนคติของครู ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แต่ก็ไม่มากพอที่จะ
ชี้บอกผลความแตกต่างด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก

คอง¹ (Dodge) ได้ศึกษาเฉพาะกรณีเกี่ยวกับรูปแบบของอุปกรณ์การสอน
สำหรับเด็กยากจนก่อนบังคับเรียน (Head Start Children) คองได้ศึกษาเรื่องนี้
โดยนำเครื่องมืออุปกรณ์ (Implementation) ซึ่งสร้างโดยผู้เชี่ยวชาญ (Imple-
mentator) ตามทฤษฎีของ Maslow, Combs และ Hersey and Blanchard
เครื่องมือนี้มีจุดประสงค์ของการทดสอบพัฒนาการด้านต่าง ๆ ในตัวเด็ก เช่นบุคลิกภาพ
ที่สมบูรณ์แบบ การมีวินัยในตนเอง การมีความคิดรวบยอดต่อตัวเองที่ถูกต้อง และ
ความเข้าใจในตัวเองและผู้อื่น โดยผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปทดสอบกับเด็กเล็กที่มา
จากครอบครัวที่มีรายได้น้อย ที่ Chester; Vermont ในระหว่างปีการศึกษา 2515-
2516

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า รูปแบบของอุปกรณ์การสอนมีความสัมพันธ์
สอดคล้องกันกับรูปแบบตามทฤษฎีของบุคคลต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว และยังปรากฏว่า
พฤติกรรมของเด็กได้พัฒนาไปตามจุดประสงค์ของเครื่องมือ 3 ใน 4 ข้อคือ บุคลิก-
ภาพที่สมบูรณ์แบบ การมีวินัยในตนเอง และการมีความคิดรวบยอดต่อตัวเองที่ถูกต้อง
ส่วนจุดประสงค์ข้อ 4 ที่เกี่ยวกับความเข้าใจในตัวเองและผู้อื่นนั้น ได้มีการรวบรวม
ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ต่อไปอีก

¹ Dodge, Mary Katheryn, "A Case Study of A Model for Teaching Head Start Children", Dissertation Abstracts, (March) 1975. P. 59L4-A.

คอจได้สรุปไว้ในตอนท้ายว่า ผลการวิจัยเรื่องรูปแบบของอุปกรณ์การสอนนี้จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กยากจนก่อนบังคับเรียน และสอดคล้องกับการออกแบบและการสร้างอุปกรณ์ชุดนี้ แสดงว่าความสามารถในการใช้เครื่องมือของเด็กยากจนก่อนบังคับเรียน แตกต่างกับความสามารถเพื่อการเรียนรู้ (Ability to learn) ในตัวเด็กอย่างมีนัยสำคัญ

ง. เอกสารและการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กเล็ก

เมลวิน¹ (Melvin) ได้ศึกษาสภาพข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโครงการฝึกอบรมเด็กเล็ก ก่อนเกณฑ์บังคับเรียนสำหรับเด็กยากจนในมลรัฐอินเดียนา โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์บุคคลผู้ดำเนินงานตามโครงการนี้ และรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงจาก Indiana Office of Economics Opportunity) ซึ่งเป็นผู้ควบคุมดูแลสถานฝึกอบรมเด็กเล็กก่อนวัยบังคับเรียน จำนวน 28 แห่ง ซึ่งตั้งอยู่ในเขตเมืองต่าง ๆ 22 เมืองที่มัลรัฐอินเดียนา ผลการวิจัยพบว่ามีปัญหาในการดำเนินงานดังนี้

1. ในการดำเนินงานมีปัญหาเกี่ยวกับตัวเด็กที่ถูกกีดกันทางวัฒนธรรม (Culturally Deprived Children) เพียงเล็กน้อยเท่านั้น
2. สถานฝึกอบรมเด็กเล็กส่วนใหญ่ประสบความลำบากในการบริหารงาน เนื่องจากขาดบุคคลากรที่ได้รับการศึกษามาในดำนนี้
3. ความช่วยเหลือทางการเงินที่ได้จากรัฐไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังยุ่งยากและเกิดความล่าช้าในการเบิกจ่าย

¹ Melvin, Leland Donald, "A Study of Head Start Programs in Indiana", Dissertation Abstracts, 27(1967), P. 3269-A.

เรนโบว์¹ (Rainbow) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ (Perception) ซึ่งสัมพันธ์กับความสำเร็จในการจัดชั้นเด็กเล็กในแต่ละท้องถิ่น โดยส่งแบบสอบถามไปยังศึกษานิเทศก์ท้องถิ่น ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา และระดับประถมศึกษาละ 1 คน ในแต่ละโรงเรียนที่เปิดสอนชั้นเด็กเล็กก่อนเกณฑ์มัธยม รวม 12 โรงเรียน จากโรงเรียนที่มีอยู่ทั้งหมด 172 โรงเรียน ของเขตการศึกษาในมลรัฐไอโอวา ผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่า

1. ครูส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 73 ขาดกระบวนการที่จะประเมินผลสำเร็จของโครงการจัดชั้นเด็กเล็ก และต้องการแบบฟอร์มเพื่อวัดและประเมินผลงานในการสอนชั้นเด็กเล็ก

2. ครูที่อยู่ในเขตการศึกษา (School District) ที่มีขนาดปานกลาง และขนาดใหญ่ ต้องการแบบฟอร์มเพื่อวัดและประเมินผลงานในรูปแบบสอบถามเพียงอย่างเดียว ส่วนครูจากเขตการศึกษาที่มีขนาดเล็กต้องการแบบฟอร์มเพื่อวัดและประเมินผลในรูปแบบสอบถาม และมีการประชุมอภิปรายผลการดำเนินงานด้วย

พ.ศ. 2512 หน่วยศึกษานิเทศก์กรมการฝึกหัดครู² ได้รวบรวมปัญหาในการดำเนินงานโครงการฝึกอบรมเด็กเล็กก่อนเกณฑ์มัธยมของสถานฝึกหัดครูจากรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการนี้ ซึ่งสถาบันฝึกหัดครูรายงานผลต่อกรม

¹Rainbow, William Clark, "an Analysis of Local Preschool Workshop", in Selected IOWA School Districts", Dissertation Abstracts, 30(1970). P. 2775A - 2776A.

²กรมการฝึกหัดครู, หน่วยศึกษานิเทศก์, โครงการฝึกอบรมเด็กเล็ก ฯ, หน้า 162 - 171.

การฝึกหัดครู เมื่อสิ้นปีการศึกษา 2511 สรุปได้ว่าในปีการศึกษา 2511 มีปัญหาในการดำเนินงานดังนี้

1. เด็กเล็กที่รับเข้าฝึกอบรมมีอายุต่างกันตั้งแต่ 3 ปีถึง 7 ปี ทำให้ลำบากในการจัดกิจกรรม และถูกผู้ปกครองต่อว่าเด็กยังอ่านหนังสือไม่ออก
2. ขาดบุคลากรในการดำเนินงาน เช่น อาจารย์ผู้ดำเนินงานทำงานได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากต้องสอนนักเรียนฝึกหัดครูในสถานศึกษาค่าย และโรงเรียนประถมศึกษายางแห่งขาดครูประจำชั้นเด็กเล็ก ต้องให้นักเรียนฝึกสอนผลัดเปลี่ยนกันดูแลและจัดกิจกรรมแทน
3. ขาดวัสดุอุปกรณ์ประกอบกิจกรรม รวมทั้งเครื่องเล่นกลางสนามของเด็กเล็ก
4. ไม่ได้รับงบประมาณจากทางราชการ เพื่อใช้จ่ายในการดำเนินงาน ต้องขอความช่วยเหลือจากผู้ปกครองเด็กเล็กและชาวบ้านในหลาย ๆ ตำบล
5. การจัดอาหารกลางวันให้แก่เด็กเล็กต้องใช้จ่ายเงินมาก ทำให้จำเป็นต้องเก็บเงินจากผู้ปกครองเด็กเล็กเดือนละ 20 บาท ถึง 50 บาทต่อเด็กหนึ่งคน
6. ขาดอาคารสำหรับเด็กโดยเฉพาะ ส่วนมากเปิดชั้นเด็กเล็กในอาคารเรียนเดิม ซึ่งมีสภาพไม่เหมาะสมที่จะจัดชั้นเด็กเล็ก
7. ผู้ปกครองและชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีเวลาช่วยเหลือในการดำเนินงาน โดยเฉพาะในการช่วยดูแลเด็กเล็ก

พ.ศ. 2513 กำธร เชื้อเจ็ดคน¹ ได้วิจัยปัญหาการดำเนินงานโครงการฝึกอบรมเด็กเล็กก่อนเกณฑ์มัธยมต้นของสถานศึกษาฝึกหัดครู และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า

¹กำธร เชื้อเจ็ดคน, "ปัญหาการดำเนินงานโครงการฝึกอบรมเด็กเล็ก...", หน้า 51 - 53.

1. สถานศึกษาที่ดำเนินการ โครงการฝึกอบรมเด็กเล็กก่อนเกณฑ์บังคับเรียน ควรร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดกับจังหวัด และฝ่ายบริหารท้องถิ่น เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานตามโครงการนี้ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและความต้องการของท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

2. ควรจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อผลิตอุปกรณ์การเรียนการสอน สำหรับเด็กเล็ก และให้อบรมทางวิชาการ พร้อมทั้งเป็นสถานที่ให้คำแนะนำแก่ผู้ดำเนินงานชั้นเด็กเล็ก ศูนย์นี้อาจตั้งอยู่ที่โรงเรียนอนุบาลละอออุทิศของวิทยาลัยครูสวนดุสิต เพราะตามปกติโรงเรียนแห่งนี้ก็ทำหน้าที่ช่วยเหลือโครงการฝึกอบรมเด็กเล็กก่อนเกณฑ์บังคับเรียนมาตั้งแต่เริ่มดำเนินการ

3. สำหรับโรงเรียนที่ขาดครูประจำชั้นเด็กเล็ก และใช้นักเรียนฝึกสอนผลัดเปลี่ยนกันเข้าทำการสอนในแต่ละภาคเรียนโดยหมุนเวียนกันนั้น สมควรที่คณะกรรมการดำเนินงานของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกอบรมเด็กเล็ก จะต้องปรึกษาหารือทำความเข้าใจกับจังหวัด หรือเทศบาลที่เป็นเจ้าสังกัด ขอให้ช่วยจัดหาครูประจำชั้นเด็กเล็กด้วย มิฉะนั้นโครงการนี้จะไม่บรรลุผลตามความมุ่งหมาย

4. ควรมีการพิจารณาปรับปรุงการดำเนินงานของหมวดวิชาต่าง ๆ ในสถานศึกษาฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา เช่น หมวดวิชาการศึกษาศาสตร์ ทัศนศึกษา ศิลปะ และศิลปะศึกษา ให้นักเรียนฝึกหัดครูเข้าใจถึงวิธีดำเนินงาน พัฒนาการของเด็ก จิตวิทยาเด็กเล็ก ตลอดจนวิธีสอนและการจัดกิจกรรมในชั้นเด็กเล็ก สำหรับในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงนั้น ควรเพิ่มวิชาเอกเกี่ยวกับการสอนเด็กเล็ก (Preschool Education) ให้แพร่หลายออกไปตามสถานศึกษาฝึกหัดครูอื่น ๆ นอกเหนือจากที่จัดสอนอยู่ที่วิทยาลัยครูสวนดุสิตด้วย

5. กรมการฝึกหัดครู กรมพัฒนาชุมชน และกรมอนามัยควรร่วมมือกันรวมโครงการจัดชั้นเด็กเล็กก่อนเกณฑ์บังคับเรียนที่แยกกันดำเนินการอยู่ ให้เข้าเป็นโครงการเดียวกัน คาดว่าจะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. เกี่ยวกับโครงการจัดชั้นเด็กเล็กก่อนบังคับเรียน กรมการฝึกหัดครูน่าจะเสนอต่อกระทรวงศึกษาธิการให้ถือว่า โครงการนี้เป็นการผลิตครูด้านการสอนชั้นเด็กเล็ก ด้วยเหตุนี้งบประมาณเพื่อการจัดชั้นเด็กเล็กน่าจะได้รับการสนับสนุนและได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ โดยถือว่าเป็นโครงการฝึกอบรมนักเรียนฝึกหัดครูอย่างแท้จริง

7. เนื่องจากโครงการนี้ได้รับความช่วยเหลือจากองค์การยูนิเซฟ (UNICEF) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการให้อุปกรณ์เครื่องใช้ และให้เงินอุดหนุนในการอบรมผู้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือเหล่านี้ น่าจะขยายขอบข่ายไปถึงการช่วยเหลือทางด้านผู้เชี่ยวชาญหรือการส่งผู้ดำเนินงานไปศึกษาอบรมทางด้านการจัดชั้นเด็กเล็กในต่างประเทศที่ดำเนินการจัดชั้นเด็กเล็กได้ผลดี เช่น สหรัฐอเมริกา อิสราเอล ญี่ปุ่น เป็นต้น ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันประเทศไทยยังขาดผู้เชี่ยวชาญทางด้านนี้อยู่มาก

ปี 2518 พิเชษฐ์ อนุกุล¹ ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการสอนภาษาไทยชั้นเด็กเริ่มเรียนที่พูดภาษาไทยไม่ได้ในจังหวัดยะลา ได้ให้ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นค่าน ๆ ดังนี้คือ

ก. สำหรับผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ เพื่อให้การสอนภาษาไทยชั้นเด็กเริ่มเรียนได้ผลดียิ่งขึ้น ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ควรดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

1. จัดอบรมครูเสมอ ๆ ในเรื่อง "การสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองแก่เด็กที่พูดภาษามลายู" อาจจะมีหัวข้อการอบรมดังนี้

¹พิเชษฐ์ อนุกุล, "การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของครูในการสอนภาษาไทยชั้นเด็กเริ่มเรียนที่พูดภาษาไทยไม่ได้ในจังหวัดยะลา" (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2518) หน้า 79 - 83.

- 1.1 วิธีออกเสียงภาษาไทย
- 1.2 การทำและการใช้อุปกรณ์การสอน
- 1.3 จิตวิทยาเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองแก่เด็กที่พูดภาษามลายู
- 1.4 การติดต่อสมาคมกับผู้ปกครองของนักเรียนที่พูดภาษามลายู
- 1.5 ลักษณะแตกต่างระหว่างภาษาไทยกับภาษามลายู
- 1.6 ศาสนาอิสลาม วัฒนธรรม ประเพณีของชาวมุสลิม
- 1.7 การใช้ภาษามลายูประกอบการสอนภาษาไทย
- 1.8 จุดมุ่งหมายและวิธีปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งหมาย
- 1.9 เนื้อหาและวิธีสอนเนื้อหา นั้น ๆ
- 1.10 การวัดผล

ฯลฯ

2. จัดสวัสดิการด้านความปลอดภัยแก่ครูให้ทั่วถึง
3. จัดอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้โรงเรียน เช่น
 - 3.1 เครื่องบันทึกเสียง แผ่นเสียง และเครื่องเล่นแผ่นเสียง
 - 3.2 ของจริงและหุ่นจำลองต่าง ๆ
 - 3.3 หนังสือนิทานสำหรับเด็ก
 - 3.4 บทประพันธ์ง่าย ๆ สำหรับเด็ก
 - 3.5 แบบฝึกการฟังและการออกเสียง
 - 3.6 แผนภูมิแสดงวิธีออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ภาษาไทย
 - 3.7 อุปกรณ์สำหรับฝึกความพร้อมการอ่านและการออกเสียง
 - 3.8 หนังสือคู่มือครู
 - 3.9 รูปภาพและบัตรคำ

4. จัดนักเรียนในแต่ละห้องเรียนไม่ให้มากเกินไป และจัดครูให้เพียงพอ
5. จัดครูเข้าสอนตามความสนใจของครู
6. สํารวจความต้องการทางการเรียนการสอนของครูเสมอ
7. ไปเยี่ยมเยียนให้กำลังใจครู
8. แนะนำหนังสือและเอกสารใหม่ ๆ แก่ครู
9. แนะนำวิธีสอนใหม่ ๆ แก่ครู บางครั้งควรสาธิตและแสดงวิธีสอนให้ครู

ไคคุบ่าง

10. ควรมีการเข้าสังเกตการสอนของครูในห้องเรียนเพื่อหาทางปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น
11. สนับสนุนส่งเสริมนักเรียนที่เรียนภาษาไทยได้ดี เช่น ให้ทุนเรียนหรือให้รางวัล
12. ให้สอนศาสนาอิสลามเป็นภาษาไทยในห้องเรียน แทนที่เด็กจะไปเรียนตามปอเนาะ
13. จัดโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ให้ทั่วถึงทุกหมู่บ้าน
14. จัดห้องสมุดหรือหนังสือประจำหมู่บ้าน
15. จัดรายการเกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีของมุสลิมเป็นภาษาไทยทางวิทยุโทรทัศน์
16. จัดพิมพ์หนังสือไทยเกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีของมุสลิมเผยแพร่ในท้องถิ่น
17. ควรมีเงินพิเศษแก่ครูที่สอนชั้นเด็กเริ่มเรียนที่พูดภาษาไทยไม่ได้
 - ข. สำหรับสถาบันการศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาไทยในชั้นเด็กเริ่มเรียน สถาบันการศึกษาควรดำเนินการต่อไปนี้
 1. เปิดหลักสูตรเตรียมและฝึกฝนครูสอนภาษาไทยชั้นเด็กเริ่มเรียนที่พูดภาษาไทยไม่ได้โดยเฉพาะ

2. ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าและ แฝงแพร่ความรู้เกี่ยวกับการสอนภาษาไทยชั้นเด็กเริ่มเรียนที่พูดภาษาไทยไม่ได้

3. ควรผลิตครูไทยให้พูดภาษามลายูได้

ค. สำหรับตัวครูผู้สอน

1. ครูพยายามเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนในการพูด และการออกเสียงภาษาไทยให้ถูกต้อง และมีทัศนคติที่ดีต่อเด็กไทยมุสลิม

2. ครูควรขอคำแนะนำจากศึกษานิเทศก์และสอนพิเศษนอกเวลาแก่นักเรียน

3. ครูต้องศึกษาจุดมุ่งหมายของการสอนให้ทุกแง่ทุกมุม

4. ครูพยายามศึกษารายละเอียดของเนื้อหาและนำเอาศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีมุสลิมมาแทรกในเนื้อหา

5. ครูควรพยายามแก้ปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอนและการจัดกิจกรรมให้มากขึ้น

6. ครูควรนำอุปกรณ์การสอนอย่างอื่น ๆ เช่น หนังสือภาษาไทยเกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีมุสลิมมาให้ให้นักเรียนยืมอ่าน หาบทประพันธ์ง่าย ๆ มาใช้สอนนักเรียน และแต่งนิทานประกอบการสอนเอง

พ.ศ. 2519 สำนักงานศึกษาธิการเขต 2 จังหวัดยะลา ได้สรุปปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการจัดชั้นเด็กเล็กจากการสัมมนากำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับชั้นเด็กเล็กไว้ดังนี้คือ¹

1. ยังไม่มีหลักสูตรหรือแผนการสอนที่สมบูรณ์แบบสำหรับชั้นเด็กเล็ก
2. ไม่มีศูนย์สาธิตเกี่ยวกับชั้นเด็กเล็ก
3. อุปกรณ์การสอนมีไม่เพียงพอ

¹สำนักงานศึกษาธิการเขต 2 จังหวัดยะลา, รายงานการสัมมนา

4. ห้องเรียนไม่เหมาะสม อาคารไม่เป็นเอกเทศ อาคารเรียนไม่ถาวร
ห้องเรียนไม่พอกับจำนวนนักเรียน

5. บริเวณโรงเรียนคับแคบไม่เหมาะสม ไม่พอสร้างอาคารเพิ่ม เด็กขาด
สนามเล่นและเครื่องเล่น

6. ครุภัณฑ์สำหรับเด็กเล็กขาดแคลนทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

7. อนามัยโรงเรียนไม่ดี

8. เด็กขาดแคลนเสื้อผ้าและอุปกรณ์การเรียน

9. ผู้ปกครองบางส่วนไม่สนใจการศึกษา

10. ในหลายแห่งเด็กอายุต่ำกว่าเกณฑ์บังคับถูกส่งมาโรงเรียนมากเกินไป

11. ชั้นเด็กเล็กไม่ได้รับงบประมาณเท่าที่ควร

12. การจัดครูเข้าสอนและเข้าอบรมยังไม่เหมาะสมเพียงพอ

13. ครูขาดกำลังใจ ขาดความรู้ และทัศนคติอันดีในการสอนชั้นเด็กเล็ก

14. ขาดนักวิชาการ และนักวิชาการโดยตำแหน่งไม่ทำงานตามเป้าหมาย

15. การบริหารงานอยู่ในเกณฑ์ที่เรียกว่าไม่สนใจเท่าที่ควร